Урбана трансформација
САВСКОГ АМФИТЕАТРА:
Велики и (или) мали пројекти

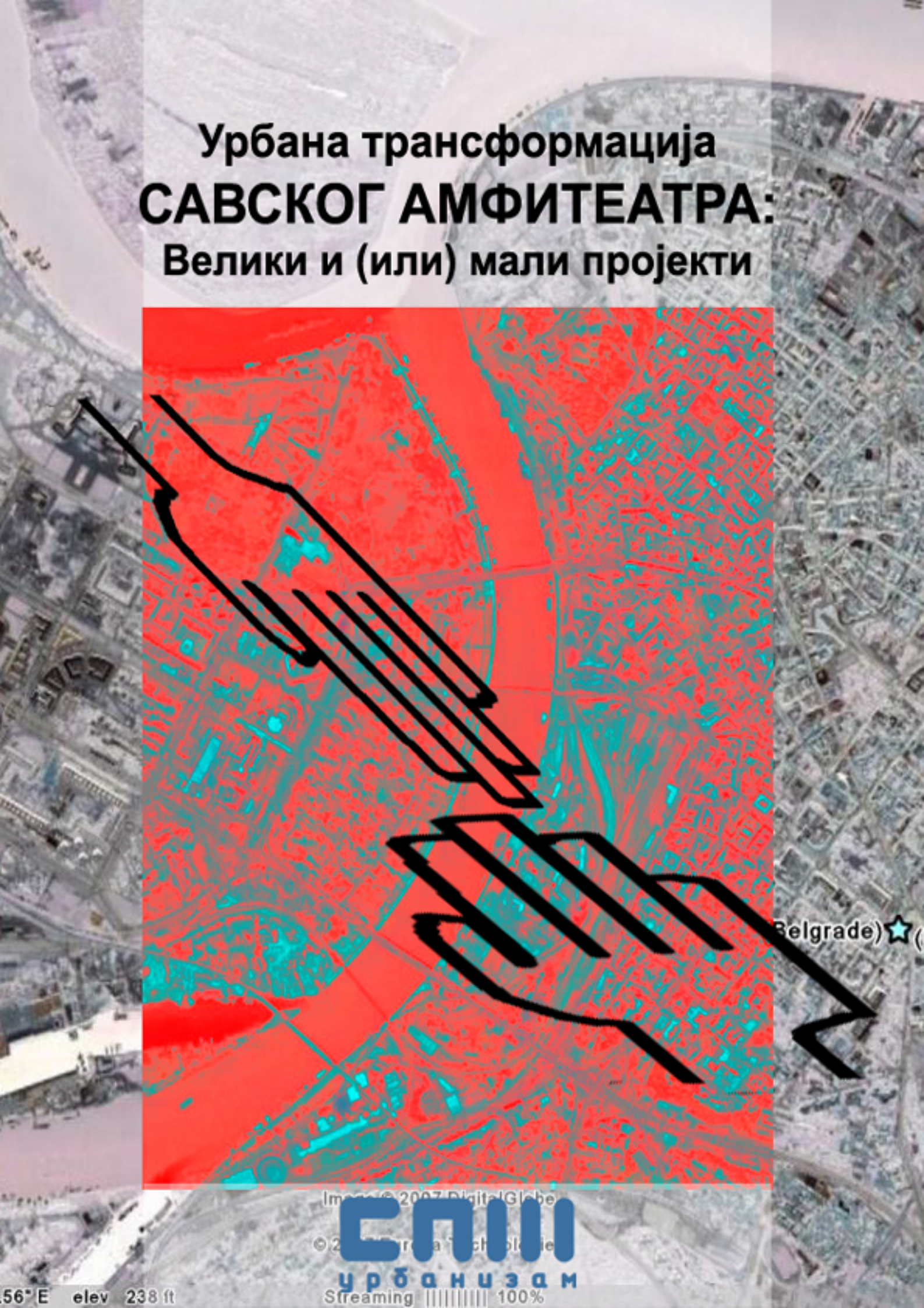

СПИИ
урбанизам

УРБАНА ТРАНСФОРМАЦИЈА САВСКОГ АМФИТЕАТРА: ВЕЛИКИ И/ИЛИ МАЛИ ПРОЈЕКТИ

Студио	**Руководилац**	**Учесник**
Студио 1	проф. др Нада Лазаревић Бајец	асис. мр Марија Маруна
Студио 2	проф. др Милица Бајић Брковић	асис. мр Бисерка Митровић
Студио 3	проф. мр Петар Арсић	асис. пр. Ивица Николић
Студио 4	проф. др Зоран Никезић	замена асис. мр. Данијела Миловановић
Студио 5	проф. др Миодраг Ралевић	сарадник арх. Радица Недић и арх. Сања Симеунчевић
Студио 6	проф. мр. Рајко Корица	асис. пр. мр Урош Радосављевић
Студио 7	проф. мр Драгана Базик	асис. Милена Вукмировић
Студио 8	проф. др Ева Ваништа Лазаревић	асис. Мира Милаковић
Студио 9	проф. др. Владан Ђокић	асис. пр. Милица Милојевић
Студио 10	доц. др. Александра Ступар	Иван Симић, BArch
Студио 11	доц. Зоран Ђукановић	Александар Бобић
Студио 12	доц. мр Јелена Живковић	Милена Делевић, дипл. инг. арх
Студио 13	доц. мр Александра Ђукић	Милица Димитријевић
Студио 14	доц. мр Ксенија Лаловић	асис. пр. Татјана Мрђеновић

руководилац модула:
проф. мр Рајко Корица

руководилац курса:
проф. мр Рајко Корица

програм и организација наставе:
проф. мр Рајко Корица
проф. др Миодраг Ралевић,
доц. мр Ксенија Лаловић,
доц. мр Јелена Живковић,
доц. Зоран Ђукановић,
асис. пр. мр. Урош Радосављевић,
асис. пр. Татјана Мрђеновић

Модул 18. – Студио пројекат 3 – Урбанизам 12 ЕСПБ

ЦИЉ НАСТАВЕ НА МОДУЛУ:

Увођење студената у практичну примену теоретски апсолвираних знања из области урбанистичког планирања и пројектовања, кроз симулацију планерско-пројектантског процеса у коме је примаран урбанистички аспект задатка.

Повезивање стечених знања и вештина у поступку урбанистичког пројектовања и увежбавање пројектовања сложених урбанистичко - архитектонских целина у реалном окружењу.

Стицање знања и вештина у идентификацији и савладавању основних проблемских аспеката урбанистичког планирања и пројектовања (мулти-функционалне) локације.

Разумевање специфичних реалних урбаних феномена и процеса њихове трансформације у посматраном социо-економском контексту.

Оспособљавање за истраживање могућности унапређења урбане структуре и идентификацију циљева и ефеката развоја.

Савладавање метода и техника процеса урбанистичког пројектовања, примена савладане методологије процеса пројектовања до нивоа идејних архитектонских и конструктивних решења.

Савладавање метода и техника процене и евалуације понуђених решења у складу са постављеним циљевима.

ПОТРЕБНА ПРЕДЗНАЊА:

Тежишно:

У: Разумевање структуре грађене средине и фактора урбаних промена и развојних процеса, знања о основним урбаним функцијама и активностима, знања о принципима обликовања и уређења (јавних) градских простора, (модули Увод у урбанизам, Урбана структура и функције).

Остало:

А: принципи и вештине пројектовања архитектонских мулти-функционалних објеката (модули Увод у пројектовање, Организација простора)

АИ: принципи и вештине идејног пројектовања сложенијих конструктивних склопова (модули: Архитектонске конструкције 1, Статика конструкција 2).

ТЕМАТСКИ ОКВИР: *УРБАНА ТРАНСФОРМАЦИЈА САВСКОГ АМФИТЕАТРА: ВЕЛИКИ И/ИЛИ МАЛИ ПРОЈЕКТИ*

Обим и интензитет промена у урбаној средини резултат су вишеструке сложености међу-односа и међу-условљености са једне стране разноврсних фактора промене (друштвених, економских, еколошких...), а са друге различитих елемената градске структуре (физичких, функционалних, социјалних и др.) који истовремено делују у градској средини.

Како и на који начин промене у друштву утичу на промене физичке структуре града? Како трендови, а како визије (које рефлектују одређени систем вредности) обликују и са којим последицама трансформишу урбано ткиво? Да ли трансформација треба да буде реализована кроз велике или мале пројекте, или и кроз једне и кроз друге? Како се односимо према наслеђеној структури, а како изражавамо дух садашњег времена?

Којом врстом пројеката бисмо искористили потражњу мултинационалних компанија да старе индустријске и транспортне просторе претворимо у један од најатрактивнијих делова града? Са друге стране, какве бисмо пројекте нудили да би привукли нове компаније и становнике, у односу на различите и увек променљиве интересе актера? Како се процес урбане трансформације простора одвија?

Како се њиме управља током низа година и како се мења свест да тренутно неупотребљиви и запуштени простори могу да доживе успешну и често радикалну урбану трансформацију? Како различити урбани актери стварају стратегије за успешни урбани развој?

Лоциран на путу толико жељеног повезивања најужег центра Београда са реком и новим атракцијама (центром) на обали - Савски амфитеатар представља подручје за које се може очекивати да ће се у наредном периоду све интензивније развијати и трансформисати како би се имплементирали велики и / или мали развојни пројекти на рекама који ће Београд одвести у будућност.

ТЕМЕ ПО СТУДИЈИМА:

Рад на задатку подразумева могућност тематског опредељења студента за ближи избор теме (која се обрађује у појединачном студију) која дефинише специфичан приступ раду на задатку и дефинише пројектантска опредељења у разради.

СТУДИО 1 **руководилац: проф. др Нада Лазаревић Бајец, учесник: асис. мр Марија Маруна**

ТЕМА: КУЛТУРА И РАЗЛИЧИТОСТ

- Пројекат истражује нове приступе планирању и пројектовању који полазе од специфичних склопова локалних активности, мешавине различитих животних стилова и различитих култура. Урбани пројекат се фокусира на различитости које су носилац идентитета простора као и њихову валоризацију и креативно унапређење кроз просторне аранжмане који ће понудити визију града који одражава локално и уклапа се у глобално.
- Студентима се оставља слобода да примењујући основне принципе културне регенерације сами дефинишу пројекте различитог просторног обухвата као и детаљност елаборације.

СТУДИО 2 **руководилац: проф. др Милица Бајић Брковић, учесник: асис. мр Бисерка Митровић**

ТЕМА: ОДРЖИВОСТ И КРЕАТИВНИ ПРОСТОРИ

- У студију ће се радити серија малих пројеката који доприносе одрживом развоју урбане обнове у Савском амфитеатру. Пројекти ће бити из области тзв. креативних економија које су нова покретачка снага обнове градова у свету. UNESCO их дефинише као индустрије које стварају, производе и комерцијализују садржаје нематеријалне природе, док неки аутори у први план стављају тзв. «креативни сектор» без обзира којој грани припада, али чија је основна карактеристика да промовише раст и развој заснован на знању. Примери који ће се радити ће бити из области нових комуникационих технологија, образовања и уметности.

СТУДИО 3 **руководилац: проф. мр Петар Арсић, учесник: асис. пр. Ивица Николић**

ТЕМА: "ПРОСТОР – ЈЕДИНСТВО УРБАНИЗМА И АРХИТЕКТУРЕ"

СТУДИО 4 **руководилац: проф. др Зоран Никезић, учесник: замена асис. мр Данијела Миловановић**

ТЕМА: "ИНТЕГРАЦИЈА УРБАНЕ СТРУКТУРЕ И ВОДЕ У ЗОНИ САВСКОГ АМФИТЕАТРА, ОД КОНЦЕПТА ДО ПРОЈЕКТА"

- ... Нагласак на водени транспорт, мостове, могућности увођења водених површина, канала, језера, у градски простор. Истраживања првенствено са становишта урбане морфологије и капацитета простора.

СТУДИО 5 **руководилац: проф. др Миодраг Ралевић, учесник: арх. Радица Недић и арх. Сања Симеунчевић**

ТЕМА: КОНЦЕПТ ОСТВАРЉИВЕ ВИЗИЈЕ (БЕО)ГРАДА НА ВОДИ И ВОДЕ У ГРАДУ

- Приступ раду - моделовање као процес креирања урбанистичких склопова и обликовања архитектонских структура.
- Начин рада – заједничко преиспитивање тимско-групно-индивидуалног рада на принципима "лабараторијско-експерименталних" могућих моделских трансформација у простору и времену.

СТУДИО 6 **руководилац: проф. мр. Рајко Корица, учесник: асис. пр. мр Урош Радосављевић**

ТЕМА: <u>КОМУНИКАЦИЈЕ / ФЛУИДНИ ГРАД</u>

комуникације као тематско полазиште: визуелне, електронске...
људи / простор, кретање, мобилност, транспорт, токови

- Људи данас комуницирају више него икада и на различите начине, али се по правилу та комуникација одвија у градовима као центрима економске моћи. Основне вредности нових комуникација су мобилност и приступачност које нуде људима могућност да стигну до одређених места у простору, комуницирају међу собом, али и са простором и околним садржајима. Како с(т)ићи до Савског амфитеатра и београдског приобаља? Које врсте пројеката користимо, како обликујемо просторе комуникација, којом врстом превоза стижемо и које садржаје креирамо које људима нуде могућност да дођу, виде и буду виђени, проведу се и зараде, одморе и на крају оду и поново дођу.

СТУДИО 7 **руководилац: проф. мр Драгана Базик, учесник: асис. Милена Вукмировић**

ТЕМА: БЕОГРАД - ИНТЕРНАЦИОНАЛНИ ГРАД ЗНАЊА / IDEOPOLIS / CITY OF KNOWLEDGE / KNOWLEDGE CITY ...

- Трагање за новим брендом Београда и идентитетом одабраног подручја кроз препознавање просторних образаца у домену дистрибуције и умрежавања__високошколских установа и кампуса / инфо пунктова „добродошлице“ / смештајних капацитета типа студентског кампуса и хостела / агенција за управљање знањем и заштиту интелектуалне својине / креативних образовних установа од најмлађег узраста / иновационих центара / научно-технолошких паркова / пословно-технолошких инкубатора / пословних дистрикта / и иновативног јавног градског простора који анимира и подстиче на иницијативу. Опционо подручје рада у студију је урбанистичка целина „11 Звездара“ дефинисана Генералним планом Београда 2021, на коме се налазе, већ скоро две деценије, напуштени темељи научно-технолошког парка.

СТУДИО 8 **руководилац: проф. др Ева Ваништа Лазаревић, учесник: асис. Мира Милаковић**

ТЕМА: УРБАНА ОБНОВА
Косанчићев Венац са приобаљем и Бетон хала

- урбана обнова / реконструкција / ревитализација / рециклажа / заштита градитељског наслеђа / гентрификација
- подизање урбане свести / силазак на реке / повезивање старог и новог / коришћење потенцијала локације / нова организација саобраћаја / нови садржаји
- искуства напреднијих / социјални аспект / нове методе

СТУДИО 9 **руководилац: проф. др. Владан Ђокић, учесник: асис. пр. Милица Милојевић**

ТЕМА: ТРАГАЊЕ ЗА ПОЗИЦИЈАМА ИНТЕГРАЦИЈЕ ОБАЛА

- У оквиру предметног подручја, истражују се позиције и начини интеграције обала Савског амфитеатра.
- Како препознате позиције, као копче повезивања пешачких и бициклистичких токова, могу унапредити обалски потез?
- Очекиван резултат рада на овој теми је програмска и просторна провера интегративног потенцијала који лежи у пунктовима и кратким потезима дуж обале. Различити начини повезивања обала генеришу нове токове, а визуелно и развојно – отварају нове приступе и перспективе сагледавања /из/ амфитеатра на Сави.

СТУДИО 10 **руководилац: доц. др. Александра Ступар, учесник: Иван Симић, BArch**

ТЕМА: <u>... TECHNOTIZE! (ГРАД vs. ТЕХНОЛОГИЈА)</u>

- Присуство савремених технологија непрестано балансира између потребе, моде и изазова што град чини динамичним и константно ексцитираним. Задатак студената ће бити да се у пројекту баве односом града и технологије, односно улогом коју технологија има у савременом архитектонском изразу. Употребљена као циљ, средство, мотив и/или садржај будуће активације/ремоделације урбаног ткива, технологија ће бити третирана као нераскидиви део физичке/функционалне структуре, симболике и естетике коју поседује град 21. века.

СТУДИО 11 **руководилац: доц. Зоран Ђукановић, учесник: Александар Бобић**

ТЕМА: МОСТ ПРЕКО УЗБУРКАНЕ ВОДЕ– BRIDGE OVER TROUBLED WATER – ACROSS WATER

- Од свега што човек у животном нагону подиже и гради, ништа није боље и вредније од мостова. Они су важнији од кућа, светији, јер општији, од храмова. Свачији и према сваком једнаки, корисни, подигнути увек смислено, на месту на ком се укрштава највећи број људских потреба, истрајнији су од других грађевина и не служе ничем што је тајно или зло.
- Сви су они у суштини једно и подједнако вредни наше пажње, јер показују место не коме је човек наишао на запреку и није застао пред њом, него је савладао и премостио како је могао, према свом схватању, укусу и приликама којима је био окружен.
- Тако, свуда на свету, где год се мисао крене или стане, наилази на верне и ћутљиве мостове као на вечиту и вечно незасићену људску жељу да се повеже, измири и споји све што искрсне пред нашим духом, очима и ногама, да не буде дељења, противности ни растанка.
- Напослетку, све чим се овај наш живот казује – мисли, напори, погледи, осмеси, речи, уздаси – све то тежи другој обали, којој се управља као циљу, и на којој тек добива свој прави смисао. Све то има нешто да савлада и премости: неред, смрт или несмисао. Јер, све је прелаз, мост чији се крајеви губе у бесконачности, а према ком су сви земни мостови само дечје играчке, бледи симболи. А сва је наша нада с оне стране.

Иво Андрић, Мостови, Стазе лица предели

СТУДИО 12 **руководилац: доц. мр Јелена Живковић, учесник: Милена Делевић**

ТЕМА: ТУРИСТИЧКО- РЕКРЕАТИВНИ ПОТЕНЦИЈАЛИ САВСКОГ ПРИОБАЉА

- У контексту захтева да се афирмишу функције приобаља које са једне стране треба да обезбеде виши ниво квалитета живота грађана а са друге да град афирмишу у контексту глобалне компетиције - рекреација и туризам се сагледавају као функције које на ове захтеве могу да одговоре у највећој мери. Како обликовати и уређивати приобаље Београда тако да се максимизирају његови рекреативни и туристички потенцијали? Шта су адекватни културни, забавни, едукативни и спортско рекреативни садржаји који томе доприносе и које су последице њихове реализације на квалитет физичке структуре приобаља? Локације: Савамала и Старо сајмиште

СТУДИО 13 **руководилац: доц. мр Александра Ђукић, учесник: Милица Димитријевић**

ТЕМА: УРБАНА РЕЦИКЛАЖА – РЕФЛЕКСИЈА И ВЕЗЕ

- Поновна употреба - рециклирање локација (објеката и отворених простора) може да помогне у стварању одрживог урбаног амбијента, да утиче на спречавања ширења градова и губитак идентитета појединих градских целина. Негативне последице утицаја локација са девастираним земљиштем су многобројне, поред самог пропадања објеката као физичких творевина, евидентан је и губитак економске вредности земљишта, услед нарушеног еколошког система (висок степен загађења), губитак идентитета и негативан психолошки утицај на грађане суседства.
- Како поново укључити ове локације у градско ткиво? Како искористити реку ? Да ли као везу између старог и новог града или као рефлексију – одраз који би могао да помири неусклађености ?

СТУДИО 14 **руководилац: доц. мр Ксенија Лаловић, учесник: асис. пр. Татјана Мрђеновић**

ТЕМА: *BEOGRADe* !

- Развој градова у глобалном информационом друштву ослања се на правовремене, ажурне и квалитетне информације доступне и разумљиве свима. О Београду је због недоступности и непостојања информација створена слика непознанице. Претпоставка је да недостатак и неумреженост података о простору и актерима у целини резултира манипулацијом и скривањем информација како ка заинтересованим улагачима у београдске просторе, тако и ка грађанима Београда. Чини се да постоје "сиви" токови развоја који се директно пресликавају у физичком простору стварајући аналогно "сиве зоне" у физичком простору које не разумемо и не прихватамо. Недоступност и сегментираност података о простору и актерима који учествују у грађењу имплицира "сиви" простор Београда: ментални, друштвени и физички.
- Да ли ће атрактивни простори Београда који су још увек искључени из развоја, као што је Савски амфитеатар бити још једна од "сивих зона" града где се све одвија "не знамо како?, ко је за то надлежан? нисмо упознати са тим?! ", или ће ипак овај простор бити полигон да се покаже како настаје " бели град", односно градски простор у коме има места за остваривање различитих жеља, интереса, циљева. Интеграција и умрежавање података и квалитетних информација о простору и актерима развоја, омогућава осветљавање токова развоја и стварање грађанског простора Београда.

ЗАДАТАК И ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТ:

Дефинисање, концептуална поставка и идејна разрада урбанистичког пројекта на подручју Савског Амфитетра

Са циљем истраживања могућности унапређења постојеће урбане структуре, на основу анализе и разумевања контекста[1] потребно је идентификовати и дефинисати урбанистички пројекат у оквиру задатог просторног полигона. Идентификација урбанистичког пројекта подразумева ближе дефинисање уже просторне подцелине у проблемском/тематском и локационом смислу. Рад на задатку је усмерен ка утврђивању предлога будућег коришћења, уређења и организације простора.

У складу са поставком задатка и тематским оквиром, одабраном темом и уже дефинисаном локацијом (оквирне површине 2-5 ha) потребно је урбанистички пројекат обрадити кроз три нивоа:

1. Концептуална поставка:

На нивоу концептуалне поставке ближе се испитују и формулишу циљеви, очекивани развојни ефекти и циљне групе корисника уже локације у односу на шири контекст. Очекивани резултат је успостављање адекватне релације са посматраним контекстом на више различитих нивоа:

- *програмском нивоу*: дефинисањем структуре активности, предлогом могућих капацитета за планиране програме, успостављањем веза са окружењем,...
- *просторном нивоу*: дефинисањем концепта просторне организације и кретања у релацији са структуром непосредног окружења, поставком просторно-организационог, обликовног, композиционог концепта,...

Посебне вредности се могу тражити у: - очувању и наглашавању затечених вредности локације, - начинима повезивања планираних садржаја са осталим градским активностима на посматраној локацији и њеном окружењу, - начинима успостављања целовите концепције урбане форме као и аутентичних амбијенталних целина...

2. Урбанистички склоп:

На нивоу урбанистичког склопа рад је усмерен ка истраживању облика нових просторно-функционалних склопова, процеса њиховог формирања, структуре и начина коришћења мреже јавних простора на одабраној ужој локацији.

Предлог будућег коришћења и уређења простора треба да је резултат избора одговарајућих активности и просторно-обликовних решења у складу са постављеним концептом.

У том смислу, очекивани резултат је просторно-програмско решење урбанистичког склопа са дефинисаним опсегом остварених капацитета изградње, основним регулационим и нивелационим елементима и правилима коришћења и уређења јавних простора. (Размера 1:1000)

3. Урбанистичко-архитектонско решење сегмента:

На нивоу разраде сегмента урбанистичког склопа рад је усмерен ка преиспитивању и провери квалитета предложеног регулационог решења урбанистичког склопа и ближем дефинисању основних правила даље архитектонске организације и материјализације простора. У том смислу, очекивани резултат је идејно урбанистичко-архитектонско решење сегмента са дефинисаним принципима архитектонске организације и материјализације простора. (Размера 1:500)

НАЧИН РАДА :

Начин рада, истраживачке методе и технике утврђује руководилац студија у сарадњи са осталим наставницима и сарадницима који учествују у реализацији наставе.

Руководилац студија са тимом осталих наставника и сарадника посебно дефинише тему и начин идентификације урбанистичког пројекта у оквиру задатог полигона и поступак ближег дефинисања задатка. Даљи рад на урбанистичком пројекту подразумева обраду свих горе наведених нивоа и постизање горе наведених очекиваних резултата. Тежиште рада студената, обим и ниво разраде пројекта по задатим нивоима може да варира, чиме се остварују посебни истраживачки резултати на нивоу студија или на нивоу индивидуалних пројеката.

Рад на пројекту се може организовати групно и индивидуално.

Настава се у току семестра одвија у три наставна блока у оквиру којих је рад усмерен ка истраживању, разради решења и евалуацији постигнутих резултата . Евалуација се врши јавно и групно на нивоу студија – радионица.

На финалној јавној усменој одбрани пројекта презентују се све фазе семестралног рада приказане графички (оквирне размере од 1:5000 до 1:500, тродимензионални прикази) и техникама по избору, у потребном броју прилога (3 плаката 50/70).

[1] Граница просторног полигона је оквирна и може се према потреби проширити. Граница подручја и одабрана информациона основа о структури обухваћеног подручја дати су у прилогу : *Документација.*

КРИТЕРИЈУМИ ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ:

Оцена рада врши се на основу општих и посебних критеријума.

Општи критеријуми односе се на процену достигнутог нивоа *основних* знања, вештина и техника урбанистичког пројектовања, кроз вредновање остварених резултата у односу на полазишта постављена ближом дефиницијом задатка :

- Концептуална поставка: квалитет успостављене релације са контекстом
  - у програмском смислу
  - у просторном смислу
- Урбанистички склоп: квалитет структуре склопа
  - У смислу односа јавно - приватно
  - У регулационом смислу
- Урбанистичко-архитектонско решење сегмента: квалитет организације простора
  - У функционалном смислу
  - У обликовном смислу
- Информативност и јасноћа приказа

Посебни корективни критеријуми утврђују се по основи примењеног начина рада, тежишта и обима рада. Ове критеријуме утврђују наставници и сарадници који учествују у реализацији наставе.

Прелазна оцена рада подразумева минималну оцену по општим критеријумима.

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

Оцењивање рада на пројекту врши се кроз:

- Оцењивање постигнутих резултата у току семестра: кроз две радне презентације пројекта – радионице, чиме студент стиче 40% (20%+20%) коначне оцене; и кроз активности на вежбама, чиме студент стиче 10% коначне оцене;
- Оцењивање на јавној одбрани рада, чиме студент стиче преосталих 50% оцене (40% финални рад+10% усмена одбрана).

Предвиђена је јавна усмена одбрана пројекта, а у оцењивању рада учествују сви наставници и сарадници реализатори наставе у студију.

Сви радови се излажу на семестралној изложби: Модул 18 - Студио Пројекат 3 – Урбанизам.

ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА И МЕТОД ИЗВОЂЕЊА НАСТАВЕ:

Настава се одвија кроз комбинацију више разноврсних облика рада, као што су интерактивни облици наставе, анализа случајева, индивидуални и групни пројекти, истраживачки пројекти, презентације, есеји, семинарски радови итд.

Рад се организује у 14 студија, са највише 25 студената у студију, уколико су у студију наставник и сарадник, односно са највише 13 студената уколико је у студију само наставник.

Рад у студију воде и реализују најмање један наставник и сарадник из тежишне тематске области пројекта - урбанизам.

У реализацији студијске наставе учествују и наставници компетентни за решавање проблемских аспеката из других научних и стручних области. Модалитети њиховог рада могу бити у виду тематских предавања, перманентног активног учешћа у реализацији вежби и консултација.

Настава на факултету одвија се два пута недељно по 4 сата према утврђеном распореду.

Настава се изводи кроз групни и индивидуалан практичан рад студената у два основна блока наставе, праћен тематским предавањима и дискусијама везаним за тему пројекта и кроз две радионице у форми презентације и одбране радова.

ЛИТЕРАТУРА:

ВАНИШТА ЛАЗАРЕВИЋ, Е. (1999) *Урбана реконструкција*, Београд, Задужбина Андрејевић

ВАНИШТА ЛАЗАРЕВИЋ, Е. (2003) *Обнова градова у трећем миленијуму*, Београд, Завод за уџбенике

ЂОКИЋ, В. (2004) *Град и градски трг*, Београд, Архитектонски факултет

ЕЛИН, Н. (2002) *Постмодерни урбанизам*, Београд, Орион арт

ЛАЗОВИЋ, З. (2003) *Историјске одреднице развоја Београда и Савског амфитеатра*, Никшић, Јасен

МАКСИМОВИЋ, Б. (1967) *Емилијан Јосимовић, Први Српски Урбаниста 1867-1967*, Београд, Институт за Архитектуру и Урбанизам Србије

МИЛИЋ, В. А. (2006) У*рбанистички аспекти социјалног становања*, Београд, Архитектонски факултет

НИКЕЗИЋ, З. (2007) *Грађена средина и архитектура,* Београд, Архитектонски факултет

ПЕРОВИЋ, М. и СТОЈАНОВИЋ, Б. (1985) *Искуства прошлости*, *Истраживање алтернативних модела града, студија реконструкције центра Новог Београда и Савског амфитеатра,* Београд, ЗПГРБ

(1985) *Средиште културе III миленијум,* Београд, САНУ

ТЕРМИНСКИ ПЛАН:

ОСНОВНЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ							
Модул 18 - Студио пројекат 3 – Урбанизам							
03	година	V	семестар				
назив курса: **Курс 18. – Студио пројекат 3 – Урбанизам**					**12 ЕСПБ**		
		ПРОГРАМ ВЕЖБИ		АКТИВНОСТИ ВАН ФАКУЛТЕТА	сати предавања	сати у студију	сати рада ван факултета
активна настава							
01	**Урбанистичко решење**	**Упознавање са задатком**			0	8	8
02		**А) Урбанистичко решење** **1. Концептуална поставка** Идентификација урбанистичког пројекта и ближе дефинисање задатка. Препознавање проблема, контекста, вредности, ... Дефинисање полазишта, идеја, визија, циљева,... Концептуална поставка, успостављање релација са контекстом,... **2. Урбанистички склоп** Поставка просторно-функционалног склопа, структуре јавних простора, мреже кретања, ... Коришћење и обликовање јавних простора, Регулациони и нивелациони елементи Провера испуњености постављених циљева		индивидуални рад на пројекту, рад на терену, читање литературе, истраживање примера	0	8	8
03					0	8	8
04					0	8	8
05					0	8	8
06					0	8	8
07		***Радионица-Презентација 1:*** Провера квалитета предложене структуре урбаног склопа, избор сегмента за даљу разраду			0	8	8
08					0	8	8
09					0	8	8
10	**Урбанистичко-архитектонско решење**	**Б) Урбанистичко-архитектонско решење** Разрада саобраћајног решења, урбанистичка техничка разрада,... Разрада архитектонског решења, ... Провера конструктивног склопа и концепта материјализације,..		Индивидуални рад на пројекту, рад на терену, читање литературе, истраживање примера	0	8	8
11					0	8	8
12					0	8	8
13		***Радионица-Презентација 2:*** Провера квалитета предложеног решења			0	8	8
14		Презентационе технике предложеног решења			0	8	8
15					0	8	8
пасивна настава							
16		Консултације за завршетак пројекта		Завршавање пројекта Припрема за одбрану пројекта	0	8	28
17					0	8	28
18					0	4	16
		Јавна усмена одбрана пројекта			0	4	0
				обрачун сати (у студију + ван факултета)	0	144	192
				укупан број сати			**336**